

Zusters van Liefde van Jezus en Maria
Sint-Bernardusstraat 25
1060 Brussel

12 december 2010

Beste zusters,

Tijdens de advent luisteren we naar lezingen over profeten die met de komst van Jezus een nieuw begin aankondigen. De boodschap van Kerstmis is er een van vrede, hoop en liefde waar onze wereld zo naar verlangt. Ik reken erop dat ons kapittel, dat nu niet veraf meer is, met zijn thema *'ZvL, wees als vrouw luisterbereid en durf profetisch te zijn. Doe wat Hij je zeggen zal'* (Joh. 2,5) vernieuwing en vitaliteit met zich zal brengen. In mijn vorige kerstbrief ben ik dieper ingegaan op het eerste deel van het kapittelthema, namelijk onze identiteit als Zusters van Liefde en het aspect luisteren: luisteren zoals Maria, die op de bruiloft van Cana naar de situatie had geluisterd en erop reageerde en daarna de dienaren opdroeg: 'Doe maar wat Hij jullie zeggen zal.' Na het aspect luisteren van vorig jaar zou ik nu de aandacht willen richten op het profetische aspect van onze roeping in de huidige tijd. Vóór Vaticaan II werd aangenomen dat de profetische dimensie van Jezus' zending het privilege van de klerikale kerk was. Paus Johannes Paulus II kwam in *Vita Consecrata* op voor de profetische rol van religieuzen. In 2007 nodigde paus Benedictus XVI in zijn toespraak tot de Unie van Algemeen Oversten de vrouwelijke religieuzen uit hun profetische taak op te nemen.

Als vrouwelijke religieuzen worden we dus geroepen een profetische rol te spelen daar waar we leven. Ik zou jullie willen vertellen wat ik onder 'profeet-zijn' versta. Wie met de Schrift vertrouwd is, denkt meteen aan de grote en kleine profeten van het Oude Testament. Volgens de Bijbel zijn profeten gewone mensen die door God werden gekozen om zijn boodschap van liefde te beleven en over te brengen aan de mensen van hun tijd. Profeten stonden meestal op in een samenleving die, van God vervreemd geraakt, zich van het welzijn van zijn burgers niets aantrok. Zij waren getroffen door de

onrechtvaardige toestanden van hun tijd, de verdrukking of verwaarlozing van de armen.

Een profeet ervoer God het sterkst in eigen onmacht en in de alledaagsheid van het leven. Hij kreeg een uitnodiging van God en er was altijd haast bij. Hij moest boodschapper en woordvoerder van God worden, hoewel hij vrij was al dan niet op die goddelijke vraag in te gaan. Wanneer hij erop inging, ervoer hij de heiligheid van God en de weerstand van de wereld tegenover zich. Hij onderging een omvorming in eigen wezen en ontving kracht om leiders zowel als volk te tarten en tot bekering op te roepen, opdat Gods rijk van rechtvaardigheid, vrede, gelijkheid en zorg voor armen en zwakken mocht doorbreken. Na die sterke Godservaring begon hij met nieuwe ogen te zien, met nieuwe oren te horen en met een nieuw hart de noden van de mensen aan te voelen. Wij hebben ook fundamenteel die ervaring gehad dat we door God werden geroepen en door zijn Geest gesterkt om gedurfde keuzes te maken voor hem en ten behoeve van wie arm en verlaten zijn. De profeten lazen de tekenen van de tijd, ze eisten van hun maatschappij dat die haar levenswijze zou veranderen. Ze werden er dikwijls om verjaagd. Profeten moesten de boodschap niet alleen uitspreken maar ook zelf beleven. Ze stemden altijd op het woord van God af en deden dat hartstochtelijk, hun leven was eraan gewijd. Enerzijds riepen ze op tot bekering en anderzijds beloofden ze Gods blijvende trouw.

Jesaja's roeping als profeet ontstond in de mystieke ervaring van Gods heiligheid. Hij sprak Gods woord en riep het volk op om zijn oude paden te verlaten en vernieuwing te brengen in de relaties. De profeet Jeremia, bewust van zijn menselijke beperkingen, kreeg van God de kracht om op te treden als drager van de goddelijke boodschap. Ook hij riep op tot omvorming van de maatschappij. De profeet Ezechiël werd geroepen om te spreken van Gods kracht en om hoop te geven aan het volk dat in ballingschap leefde. Zijn spiritualiteit als balling was voornamelijk gefundeerd op zijn ervaring van een God die zich uitdrukte in de concrete situatie waarin het volk op dat moment leefde. Hij is voor ons een voorbeeld van hoe wij de

huidige realiteit moeten analyseren en tezelfdertijd de energie opbrengen om een andere samenleving te creëren die gebouwd is op waarachtige Godsbeschouwing, rechtvaardigheid en solidariteit met hen die leven aan de rand van de maatschappij. Een profeet moet iemand zijn die dicht bij God staat, die Gods liefde en heiligheid persoonlijk ervaart en zich gezonden weet Gods liefde aan de gemeenschap door te geven, in het bijzonder daar waar mensen uitgesloten worden. Een profeet analyseert de concrete situatie, hij is een boodschapper en een getuige. Hij vervult zijn taak in dialoog met God en solidair met het volk van God, uit een verlangen naar rechtvaardigheid. Hij verwekt, voedt en koestert een bewustzijn en een perceptie die verschillen van de gangbare in de overheersende cultuur.

In de persoon van Jezus, die profeet, priester en koning was, wordt de zending van de profeten voltooid. Jezus begon zijn profetische opdracht op het moment dat hij kort na zijn doopsel de boekrol opende en aankondigde dat hij het Goede Nieuws zou brengen aan armen en blinden, doven en stommen. Jezus' profeet-zijn was geworteld in zijn mystiek leven, zijn intense eenheid met de Vader. God was voor hem altijd 'abba', en niet zomaar een liefhebbende vader, maar de Liefde zelf. Dus aanvaardde hij het plan van de Vader met de mensheid als het zijne. En dat gaf hem gezag als profeet. Er was een duidelijke samenhang tussen zijn leven en zijn boodschap. Hiertoe wordt elke Zuster van Liefde uitgenodigd: *“Nooit houdt de uitnodiging van Christus op de liefde van de Vader te ervaren en zijn barmhartigheid te ondervinden. Het is een uitnodiging hem edelmoedig te volgen, in de totale gave van onszelf aan diegenen naar wie we gezonden zijn. Wanneer wij hem belangeloos beantwoorden, zonder uit te zijn op enige beloning en bereid de machteloosheid van de liefde te doorleven, hebben wij ook deel aan zijn vreugde. Caritas Christi urget nos.”* (Constituties art. 3)

Ook in onze hedendaagse maatschappij kennen we profetische mannen en vrouwen die door hun voorbeeld en profetische daden Gods liefde bekendmaken. Na de mislukte aanslag op zijn leven op

het Sint-Pietersplein zei paus Johannes Paulus II: *“Bid voor mijn broeder Mehmet Ali Agca, wie ik van harte heb vergeven.”* In 1983 zocht hij Agca op in zijn gevangenis en had met hem een gesprek onder vier ogen. Dat beeld van de paus in de cel bij degene, die hem had willen vermoorden, sprak de wereld veel meer aan dan alle encyclieken die hij in zijn 27 jaar pausschap heeft geschreven. Als profeet van deze tijd beleefde hij zelf concreet de boodschap die hij bracht. Moeder Teresa, die van nature schuchter was, toonde zich tegen alle denkbare moeilijkheden opgewassen, nadat ze had ontdekt dat God haar riep om op profetische wijze de zijde te kiezen van armen en verschoppelingen en hun terug hoop en waardigheid te geven. Ook Nelson Mandela, die bereid was de prijs te betalen voor zijn strijd tegen rassendiscriminatie, is een profeet van onze tijd.

Onze stichter, kanunnik Triest, die predikte door zijn voorbeeld, was een profeet van zijn tijd. Voortgestuwd door de liefde van Christus wilde hij die delen met de meest ongelukkigen. Ter wille van het evangelie waagde hij het tegen de stroom in te gaan en hij stichtte onze congregatie in een tijd dat kloosters werden afgeschaft. In haar boek *Pierre-Joseph Triest (1760-1836) ‘Le Vincent de Paul Belge’* schrijft Lucienne Cnockaert: *“De instelling en de organisatie van Triests eerste stichting, de Zusters van Liefde van Jezus en Maria, vormen een interessant en wellicht vrij uniek geval in de ontwikkeling van de vrouwelijke congregaties.”* Ik meen niet te overdrijven wanneer ik stel dat Triest een profeet van zijn tijd was, doordat hij op een concrete situatie een profetisch antwoord gaf.

Dit brengt ons bij onze eigen taak als ZvL om op profetische wijze ons charisma en onze spiritualiteit te beleven in de hedendaagse context. Wij moeten ons steeds van de veranderende realiteit op de hoogte houden, zodat we profetisch kunnen reageren op zowel de diepste verzuchtingen van de mens als op toestanden van marginalisering, want daar ligt onze specifieke zending. Het is onze profetische taak de hedendaagse maatschappij ondanks de moderne verslavingen een menselijker gezicht te geven. Onmiddellijke beloning, instantplezier, overdreven en onverantwoord consumeren, individualisme en het

voortdurend uit zijn op zelfvoldoening en zelfverwezenlijking gelden als idolen van onze cultuur. Laten wij ons als ZvL op deze stroom meedrijven, laten we ons persoonlijk leven beïnvloeden of stellen we ons profetisch op door de cultuur te zuiveren met de evangelische waarden? Kunnen wij in de hedendaagse samenleving die vanuit markteconomische en zakenoverwegingen slechts aandacht heeft voor efficiëntie, doeltreffendheid en gerealiseerde productie de wijsheid van de zaligsprekingen herbevestigen en de genade doen oplichten die broederlijkheid, vreugde, gelijkheid en rechtvaardigheid voortbrengt voor onze medemens en voor de hele schepping? Onze profetische roeping moet erop gericht zijn wereldwijd juiste verhoudingen en rechtvaardigheid te scheppen. Hebben wij een profetisch alternatief voor onze individualistische, consumptiegerichte, mondiale groei-economieën die bezig zijn de aarde te vernietigen? Als op geen van de twee recente klimaatop, in Kopenhagen en in Cancún, de wereldleiders in staat waren besluiten overeen te komen om de afbraak van de aarde te beperken, is dat een gevolg van de algemene geldzucht en drang naar vooruitgang. Welke profetische daad kunnen wij stellen tegenover deze realiteit, individueel en collectief als congregatie?

Het gevaar bestaat dat we elke vorm van protest, als het extreem, opvallend of koppig is, als profetisch gaan bestempelen of onszelf een profeet noemen wanneer onze ideeën of gedragingen botsen met het gezag. Het onderscheid tussen ware profetische gezindheid en groepsfanatisme, tussen moed en arrogantie is niet altijd evident, maar laten we toch profetisch reageren niet verwarren met arrogantie.

Er is op alle vlakken een profetische visie nodig. Als we er niet met ons concrete leven van getuigen, blijft die visie slechts een visie, een ideaal. We moeten ons bij onze voorstellen, keuzes en beslissingen telkens afvragen welk effect die zullen hebben op de armen. (Armoede bestaat overal hoewel niet overal in dezelfde mate.) Elke congregatie verliest na verloop van tijd wat van haar vitaliteit, haar oorspronkelijk enthousiasme, de geest van haar stichter.

Institutionalisering treedt in en begint de zending en de visie van de stichter te overvleugelen. Dan wordt het tijd dat we nieuwe wegen gaan zoeken, dat een nieuw model tevoorschijn komt. Zo niet, gaat de profetische visie verloren. Zijn wij in staat profetische gemeenschappen te vormen, waar mede door persoonlijke bekering en omvorming de evangelische boodschap wordt geleefd en Gods koninkrijk onder ons is?

Het nieuwe woord is mystiek profetische spiritualiteit (UISG 2010). Een profetische houding kan niet zonder een mystieke of contemplatieve. Echte profetie komt voort uit een mystieke ervaring en een mystieke ervaring is nietszeggend zonder profetische afkondiging. Onder mystiek verstaan we tegenwoordig niet zozeer visioenen krijgen, spectaculaire genademomenten of uitzonderlijke ervaringen meemaken, de mystiek zit meer in hoe je tegen de gewone dingen van het leven aankijkt, in een houding van verzet tegen het kwaad en van onvoorwaardelijke liefde, in enthousiasme om je werk goed te doen, in protest tegen onrecht, engagement voor de armen en je inspanning om werkelijk zusterlijk samen te leven. Liever dan te zoeken naar een spectaculaire ervaring moeten we leren de dagelijkse realiteit te zien met de ogen van het geloof. De Godservaring ligt niet buiten het leven, maar wel in het concreet menselijke. God is ook aanwezig in de menselijke zwakheid en de pijn. Hij manifesteert zich in ogenschijnlijke hulpeloosheid, laat ons de machteloosheid van de liefde voelen en geeft ons kracht om te handelen vanuit moedig geloof.

Een opdracht als profeet veronderstelt intieme vriendschap met God. Een profetische gezindheid vindt zijn oorsprong in een contemplatieve houding en wordt erdoor gevoed. Ze groeit in die stille momenten waarin men zich van hart tot hart met God onderhoudt en begint vanuit zijn gezichtspunt te kijken en te luisteren, de wereld en de mensen te zien vanuit zijn perspectief. Echte profetie wordt gevoed door het Woord van God en de beschouwing van zijn werkzaamheid in de geschiedenis. Wij moeten ons dus een tijdlang in stilte verdiepen in het Woord van God en veel

bidden. In de contemplatie ontmoeten we God en de realiteit van onze samenleving. Zo ontstaat profetische moed, zoals die waar de monniken van Tibhirine van getuigen. God, die ze ervoeren in hun dagelijks leven, in het gebed en de contemplatie en in hun ontmoetingen met de mensen van het dorp, verleende hun de profetische durf om zijn liefde te delen met de mensen van Algerije, tot de dood toe.

Oosterse spiritualiteit, geënt op de ervaring van God, spreekt mensen dikwijls meer aan dan kennis van God via dogma's en theologie. In een van zijn gedichten (*Gitanjali, Poem 45*) zegt de Indische mysticus Rabindranath Tagore dat God in ons leven komt, stil, vastbesloten en zonder op te geven, elke dag, elk moment, in de sereniteit en in het lawaai, in alle gebeurtenissen en omstandigheden. Het besef dat alles wat bestaat onderling verbonden is en zijn oorsprong vindt in God zet ons aan tot een contemplatieve houding tegenover het leven.

In zijn voordracht op het UISG-congres wees pater Ciro García, OCD erop dat mystiek niet alleen in de stilte van het gebed wordt beleefd maar ook in het dagelijks bestaan. God kun je niet ervaren in de afzondering van of de onverschilligheid voor het lijden van de mens. Hier vinden we onze spiritualiteit van contemplatie in de actie terug.

Een profetische houding houdt ook het verlangen in naar radicale verandering of bekering. De vele crisissen in de hedendaagse maatschappij wijzen erop dat we verkeerd bezig zijn. Een ommekeer is dus nodig, een nieuwe manier van bestaan. Die wordt slechts mogelijk door een ingrijpende ervaring in ons leven: een Godservaring.

Ons charisma geeft een dynamiek en onze spiritualiteit geeft energie. Het is inherent aan onze congregatie dat wij voortdurend de ervaring van God zoeken door naar de armen en verwaarloosden van onze tijd toe te gaan. Onze spiritualiteit is ontstaan in een precieze situatie, in een precies tijdperk, maar is toepasbaar op alle tijden. Ze vindt steeds nieuwe uitdrukking waar nieuwe noden zich voordoen.

De eigentijdse spiritualiteit is die van heelheid en wereldwijde verbondenheid. Om in onze tijd zinvol van het evangelie te getuigen moeten we de klemtoon leggen op deelgenootschap, harmonie, gezonde menselijke relaties en eerbied voor onze aarde, en spiritualiteit en technologie met elkaar zien te verenigen. We moeten onze profetische taak voor dit moment vervullen. Gisteren is voorbij en morgen moet nog komen. Luisteren we voort naar Maria telkens wanneer ze zegt dat ze geen wijn meer hebben? Op dit ogenblik vertelt ze haar zoon dat de mensen geen eten hebben, geen onderdak, geen geld, geen onderwijs, geen kansen en geen waardigheid. Zullen wij met deze realiteit voor ogen onszelf opgeven als profeten voor het Koninkrijk? Bieden wij onze medewerking aan zodat het water in onze kruiken in wijn wordt veranderd en zij leven mogen hebben, leven in overvloed?

Ik wens jullie een zalig kerstfeest. En mag het nieuwe jaar elk van ons de kracht geven tot diepere beschouwing en profetische durf om te doen wat Hij ons zeggen zal. Zo brengen we vernieuwing en hoop.

God zegene jullie.

Met hartelijke groeten,

Zr. Valsala George Chennakadan
Algemeen overste